

Groningse gaskraan dicht: dit gebeurt er in Duitsland

Achtergrond - 5 juli 2019 - Auteur: Lynn Stroo

Dat de gaswinning in Nederland flink wordt teruggeschroefd, voelen ze ook in Duitsland. Zo'n vijf miljoen huishoudens in Noord- en West-Duitsland zijn aangesloten op het Groningse gas. Nu de levering binnen uiterlijk tien jaar stopt, moet een deel van het Duitse gasnetwerk op de schop.

In het Duitse plaatsje Plettenberg in Noordrijn-Westfalen is tot ongenoegen van sommige omwonenden de komende vier maanden een belangrijke verbindingsweg volledig afgesloten voor werkzaamheden. Het is een ingreep die niet langer kon wachten, want de gasleidingen in de grond moeten snel worden omgebouwd, net als in veel andere plaatsen.

In de deelstaten Hessen, Nedersaksen, Noordrijn-Westfalen, Rijnland-Palts, Saksen-Anhalt en Bremen zijn veel huishoudens aangesloten op het zogenoemde L-gas; een laagcalorisch aardgas dat hoofdzakelijk uit Nederland komt, en voor een klein deel uit Duitse bronnen. Nu de Nederlandse regering heeft besloten dat de gaskraan uiterlijk in 2030 dicht moet zijn, is Duitsland net als Nederland genoodzaakt snel over te gaan op alternatieven.

Vijf miljoen aardgas-apparaten moeten worden aangepast

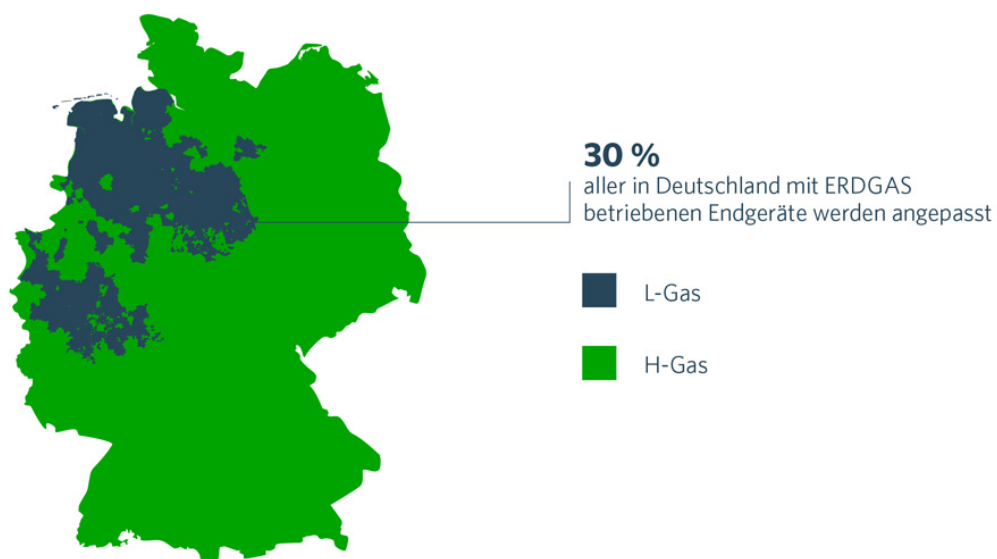
Andere delen van Duitsland worden al voor een groot deel voorzien van hoogcalorisch gas (H-gas) uit voornamelijk Noorwegen en Rusland. De komende jaren zullen ook het noorden en westen van het land overgaan op dit type. Maar omdat het H-gas niet door de huidige L-gas-leidingen kan stromen, moet het gasnetwerk worden aangepast.

Een kostbare en langdurige operatie, want niet alleen de leidingen, ook alle door aardgas aangedreven apparaten, zoals CV-ketels en industriële verwarmingsinstallaties, moeten worden aangepast. In totaal gaat dat om zo'n vijf miljoen aardgas-apparaten. De kosten voor de transitie naar hoogcalorisch gas worden door Gasunie Deutschland Transport Service GmbH [geschat op 1,7 miljard euro](#). Volgens het bedrijf is de omschakeling 'het omvangrijkste project van de Duitse gasvoorziening in de komende decennia'. De 'Erdgasumstellung' is sinds 2015 aan de gang en moet in 2030 gereed zijn.

Als het aan de Nederlandse minister Eric Wiebes (Economische Zaken en Klimaat, VVD) ligt, wordt de Groningse gaswinning vanaf volgend jaar sneller teruggeschroefd, [zei hij half juni](#). Wat betekent dat voor vijf miljoen Duitse huishoudens, als het gasnet op veel plekken nog lang niet is omgezet? “De Duitse klanten komen niet in de kou te zitten”, vertelt Anton Buijs, woordvoerder bij groothandel GasTerra, dat in 2015 als commercieel bedrijf werd afgesplitst van de Gasunie. GasTerra is de afnemer van al het Groningse gas, en verkoopt veel aardgas aan Duitsland. “We hebben lange-termijncontracten met Duitsland tot in principe het einde van het decennium. Dat betekent dat wij samen met de Gasunie, die verantwoordelijk is voor het gastransportnet, ervoor moeten zorgen dat er genoeg L-gas is, ook al wordt de gaswinning in Groningen steeds minder.”

Pseudo-Groningengas

Hoe het bedrijf dat doet, is een beetje een technisch verhaal. Het L-gas is namelijk internationaal gezien een zeldzaam type aardgas waar veel stikstof in zit, legt Anton Buijs uit. Het zit bijna alleen in de Groningse grond, dus het valt moeilijk ergens anders vandaan te halen. Om aan de vraag naar L-gas te voldoen, moet het Groningse gas worden nageemaakt. “Het komt erop neer dat hoogcalorische gas, het H-gas dus, in speciaal hiervoor gebouwde fabrieken van Gasunie wordt gemengd met stikstof. Zo ontstaat ‘pseudo-Groningengas’ dat geschikt is voor de huidige leidingen. Er zijn al vier menginstallaties waar het gas wordt bewerkt, en omdat de productie in Groningen zo snel mogelijk moet dalen maar de vraag naar L-gas hoog blijft, wordt op dit moment nog een stikstoffabriek bijgebouwd. Het maken van ‘pseudo-Groningengas’ is commercieel gezien niet ideaal. Buijs: “Het meeste H-gas moet geïmporteerd worden. Bovendien is het mengproces veel duurder dan het Groningengas, en dat terwijl de Duitse markt nog jaren L-gas nodig heeft.”

Buijs: "Dat de voorraden eindig zijn, wisten we jaren geleden al. Ver voor de aardbevingsdiscussie hebben Nederland en Duitsland afspraken gemaakt over de overgang van L- naar H-gas. Nu de Nederlandse regering de Groningse gaswinning nog sneller wil terugschroeven, vindt regelmatig opnieuw overleg plaats met de Duitsers om te onderzoeken of hun omschakeling sneller kan. Het is geen "appeltje-eitje", er zijn best wat moeilijkheden. Er zijn bijvoorbeeld veel technici nodig om alle apparatuur om te bouwen. De Duitsers doen hun best en werken net als wij binnen de mogelijkheden."

Te weinig monteurs en een complex netwerk: de ombouw is een ingewikkelde klus

Uit cijfers blijkt dat Duitsland in 2018 zo'n [200.000 gastoestellen heeft omgebouwd](#), en het is de bedoeling dat ombouw vanaf 2020 versneld wordt naar 500.000 toestellen per jaar. Daarvoor zijn zo'n duizend speciale monteurs opgeleid. Het is een ingewikkelde klus, want Duitsland heeft ten opzichte van Nederland een gecompliceerd gastransportnetwerk, met zestien netbeheerders (Nederland heeft er één) en zevenhonderd regionale distributienetbeheerders voor gas.

De gevolgen van minder Groningse gaswinning zijn de komende tijd dus nadeliger voor Nederland dan voor de Duitse klanten. Buijs: "We kunnen de contracten voor gasleveringen aan Duitsland niet zomaar stopzetten. Hun ombouwproces moet parallel blijven lopen met onze leveringen. Dat betekent dat wij als bedrijf onze omzet zien teruglopen. Hoewel GasTerra niet alleen Gronings gas verkoopt, maar ook gas uit andere Nederlandse bronnen, bijvoorbeeld uit de Noordzee, is het bestaan van onze onderneming sterk verbonden met de aanwezigheid van het Groningenveld."

Duitsland stimuleert gas

Uit het gas-verhaal wordt ook duidelijk dat Duitsland en Nederland heel anders tegen deze energiebron zijn gaan aankijken. In het onlangs gepresenteerde [klimaatakkoord](#) (28 juni red.) staat dat de Nederlandse regering bedrijven en consumenten nog meer wil stimuleren van het gas af te gaan. De energiebelasting op gas gaat daarom de komende jaren omhoog. In Duitsland daarentegen wordt aardgas vooral gezien als een milieuvriendelijk alternatief voor steenkool of olie. Duitsland importeert nu al veel H-gas uit Rusland via de Nord Stream; een 1224 kilometer lange pijplijn door de Oostzee naar Duitsland. Een tweede gasleiding, de Nord Stream II, is in de maak om nog meer gas te kunnen importeren.

Aan de grens met Nederland is het contrast goed te zien, zoals [De Telegraaf](#)

en [De Gelderlander](#) onlangs schreven. Het Duitse plaatsje [Kranenburg](#) stelt een subsidie van 750 euro beschikbaar voor inwoners die overschakelen op gas. Een paar kilometer verder verderop, in Nijmegen en de gemeente Berg en Dal, vergoedt de gemeente juist de kosten voor het afsluiten van een aardgasaansluiting, is te lezen op de [gemeentewebsites](#).

Of de Groningse gaswinning volgend jaar nog verder kan worden verlaagd, wordt momenteel onderzocht. Eind juli moet duidelijk worden of de nieuwe plannen haalbaar zijn. Het is aan minister Wiebes om voor 1 oktober een definitieve beslissing te nemen, want dan gaat het nieuwe 'gasjaar' in. Duidelijk is wel dat er de komende jaren nog veel L-gas, zij het 'pseudo-Groningengas', over de grens naar Duitsland zal stromen.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/32472/groningse-gaskraan-dicht-dit-gebeurt-er-in-duitsland>